

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 138/2019-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditsa (sudca spravodajca) o prijatej ústavnej sťažnosti [REDACTED], zastúpenej MALICH advokátskou kanceláriou, s. r. o., Dunajská 25, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Malich, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie veci v primeranej lehote a na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na súdnu ochranu postupom Okresného súdu Žiar nad Hronom v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 102/2013 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 349/2018 (predtým pod sp. zn. 13 Co 515/2016 a sp. zn. 13 Co 332/2017) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žiar nad Hronom v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 102/2013 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 349/2018 (predtým pod sp. zn. 13 Co 515/2016 a sp. zn. 13 Co 332/2017) porušené boli.

2. Okresnému súdu Žiar nad Hronom v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 102/2013 prikažuje konať bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Žiar nad Hronom povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 300 € (slovom tristo eur), ktoré jej je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Žiar nad Hronom a Krajský súd v Banskej Bystrici sú povinné spoločne a nerozdielne nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 640,66 € (slovom šesťstoštyridsať eur a šesťdesiatšesť centov) na účet MALICH advokátskej kancelárie, s. r. o., Dunajská 25, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho

základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote a na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a práva na súdnu ochranu postupom Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 102/2013 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 349/2018 [predtým pod sp. zn. 13 Co 515/2016 a sp. zn. 13 Co 332/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“)].

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 3. októbra 2012 bola okresnému súdu doručená žaloba, ktorou sa sťažovateľka domáhala, aby okresný súd zastavil dražbu rodinného domu vo vlastníctve sťažovateľky. Sťažovateľka okrem chronológie procesných úkonov uviedla, že okresný súd vyhlásil na pojednávaní 25. januára 2016 rozsudok, ktorým zamietol jej žalobu, t. j. viac ako po 3 rokoch od začatia napadnutého konania okresného súdu. Na základe jej odvolania bol spis odstúpený krajskému súdu v októbri 2016 a neskôr opakovane aj v novembri 2018 a o jej odvolaní nebolo dosiaľ rozhodnuté. Podľa sťažovateľky bol okresný súd nečinný od 6. júna 2014 do 7. januára 2016 a tiež od 20. apríla 2016 do 13. októbra 2016 a krajský súd nekonal od 28. novembra 2018 až do podania ústavnej sťažnosti.

3. Podľa sťažovateľky je *„nespochybniteľné, že Konanie začaté na základe Žaloby sťažovateľa trvá doteraz už viac ako 6 rokov, pričom je zjavné, vzhľadom na súčasný stav veci, že Konanie nebude právoplatne skončené v dohľadnej dobe. Sťažovateľ je teda stále odkázaný, po viac ako 6 rokoch Konania na rôznych všeobecných súdoch (Okresný súd Žiar nad Hronom, Okresný súd Trenčín, Krajský súd v Banskej Bystrici), čakať na poskytnutie právnej ochrany zo strany príslušných súdov. Dovoľujeme si zdôrazniť, že prvostupňové konanie vedené zo strany Súdu trvalo viac ako 3 roky, pričom sťažovateľ podával sám viacero žiadostí či iných podaní týkajúcich sa prietáhov v Konaní, na ktoré mu nebolo odpovedané, resp. ktoré neboli riešené zo strany príslušných všeobecných súdov.“*

4. Sťažovateľka zároveň uviedla, že po začatí napadnutého konania okresného súdu došlo k vydraženiu rodinného domu. Vydražiteľ podal na okresnom súde žalobu o vypratanie rodinného domu, ktorá sa viedla pod sp. zn. 5 C 44/2014. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 C 44/2014 zo 7. septembra 2015 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 13 Co 17/2016 z 21. marca 2017 bolo vyhovené žalobe vydražiteľa. Podľa sťažovateľky *„v dôsledku prietahov v konaní všeobecných súdov, sa teda realizovala Dražba a prebehlo Konanie o vypratání, čiže práve tie následky, proti ktorým Žaloba smerovala, a teda všeobecné súdy svojím postupom znemožnili ochranu práv sťažovateľa. Avšak najmä, v dôsledku prietahov v konaní všeobecných súdov došlo k právoplatnému skončeniu Konania o vypratání, a to ešte skôr, ako sa rozhodlo o Odvolaní podanom sťažovateľom dňa 20.04.2016. Konanie o vypratání trvalo v období od 28.03.2014 do 19.04.2017, t.j. do právoplatného skončenia daného konania, čo predstavovalo ani nie polovicu času (!), počas ktorého rozhodujú všeobecné súdy v Konaní o sťažovateľom podanej Žalobe. Prietahy v Konaní teda jednoznačne zasiahli do procesných práv sťažovateľa, ako ich upravuje Civilný sporový poriadok, resp. predtým Občiansky súdny poriadok, ako aj ďalšie vnútroštátne či medzinárodné dokumenty.“*

5. Na základe už uvedeného sťažovateľka v petite navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jej v bode 1 označených práv postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach. Sťažovateľka sa zároveň domáha, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov. Okrem toho sa sťažovateľka domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 12 200 € a náhrady trov konania.

II.

Procesný postup ústavného súdu, vyjadrenie odporcov k ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľky

6. Ústavná sťažnosť po jej doručení nebola pridelená sudcovi spravodajcovi. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len

„rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce veci, ktoré neboli v období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 pridelené sudcom spravodajcom, boli prerozdelené náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019. Ústavná sťažnosť bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditišovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce ju preto prejednáva IV. senát ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Libor Duľa a Ladislav Duditiš (členovia senátu).

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a uznesením č. k. IV. ÚS 138/2019-14 z 20. novembra 2019 ju podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde prijal na ďalšie konanie.

8. Na základe výzvy ústavného súdu sa k priebehu napadnutého konania okresného súdu podaním sp. zn. Spr.A 840/2019 z 3. decembra 2019 vyjadril podpredseda okresného súdu poverený zastupovaním predsedu okresného súdu, ktorý uviedol:

«Ustálenie predmetu sporu a miestnej príslušnosti okresnému súdu ubralo cca 16 mesiacov od začiatku súdneho konania až do nariadenia prvého termínu pojednávania. Najvýraznejšie sťaženie postupu okresného súdu však predstavovalo konanie sťažovateľky, ktorá sa nedostavila na žiadne nariadené pojednávanie (okresný súd ich celkovo nariadil 4, pričom na poslednom rozhodol vo veci samej). Podľa názoru okresného súdu pojednávania boli nariaďované v primeranom časovom odstupe s prihliadnutím na pomer nápadu do senátu 10C v rozhodnom období. Postup okresného súdu ďalej výrazne sťažovala samotná sťažovateľka, ktorá doručovala do spisu množstvo oznámení, doplnení, námietok a vysvetlení, resp. podávala odvolania aj proti rozhodnutiam, proti ktorým odvolanie nebolo prípustné. Procesné úkony ohľadom daných podaní tak predlžovali rozhodnutie vo veci samej, na ktoré musel okresný súd v ďalšom konaní reagovať. Z tohto dôvodu okresný súd nedokázal dlhšiu dobu ustáliť predmet sporu (čoho sa teda sťažovateľka vlastne domáha). Sťažovateľka sa nariadených pojednávanií nezúčastňovala a so súdom patrične

nespolupracovala. Prevažne jej podaní nebola vecná a právne relevantná. Okresný súd tak musel vady podania odstraňovať.

K predĺženiu konania prispeli aj zmeny zákonných sudcov v priebehu konania. Po zmene zákonného sudcu je potrebné naštudovanie celého spisového materiálu a zaradenie veci do radu pojednávanií popri pôvodnom nápade sudcu.

Okresný súd rozhodol vo veci samej na pojednávaní dňa 25. 01. 2016. Proti predmetnému rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) nerozhodol, ale vec vrátil okresnému súdu ako predčasne predložený. V tomto smere chce okresný súd poukázať na to, že odvolací súd vrátil spis bez rozhodnutia bezdôvodne, nakoľko je bežnou praxou odvolacích súdov, že o pokračovaní s právnym nástupcom v konaní rozhodnú a rovnako aj prípadne opravia záhlavie rozhodnutia prvoinštančného súdu. Odvolací súd však totožné postupoval aj po opakovanom predložení spisu. Spis mu bol predložený dňa 18. 09. 2017 za účelom rozhodnutia o pôvodnom odvolaní a o odvolaní proti uzneseniu, v ktorom pokračoval okresný súd v konaní s právnym nástupcom pôvodného žalovaného. Po cca roku vrátil odvolací súd spis okresnému súdu a to opäť bez rozhodnutia. Následne okresný súd postupoval v zmysle usmernenia odvolacieho súdu. Do dnešného dňa nie je právoplatne rozhodnuté vo veci samej aj z toho dôvodu, že spis bol okresnému súdu vrátený odvolacím súdom uznesením, ktorým rozsudok a nadväzujúce rozhodnutia zrušil a vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie až dňa 19. 11. 2019. Medzičasom musel okresný súd opätovne rozhodovať o podaní sťažovateľky a to o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

Z uvedeného teda vyplýva, že konanie sa neúmerne predĺžilo hlavne z dôvodu správania sťažovateľky, využívala všetky dostupné možnosti a opravné prostriedky, odvolania podávala aj proti uzneseniam, proti ktorým nebol opravný prostriedok prípustný a tieto skutočnosti nemožno pripísať na ťarchu okresného súdu.»

9. Na základe výzvy ústavného súdu sa k priebehu napadnutého konania krajského súdu podaním sp. zn. Spr 893/19 z 11. decembra 2019 vyjadril predseda krajského súdu, ktorý uviedol:

«... okresný súd a krajský súd konal vo veci priebežne, pričom samotná dĺžka konania bola ovplyvnená aj procesnými úkonmi sťažovateľky, jej nečinnosťou reagovať najmä na

uznesenie - výzvu okresného súdu na odstránenie väd návrhu - žaloby, jej opakovaná osobná neprítomnosť na pojednávaniach, ktoré prebiehalo okrem iného aj za účelom odstránenia týchto väd, opakovanými návrhmi sťažovateľky na odročenie pojednávania, ako aj na prerušenie konania.

Krajský súd konštatuje, že sťažovateľka nevyužila v odvolacom konaní právo na podanie sťažnosti v súlade s § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení na porušovanie práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. V konaní pred krajským súdom bola vec pridelená ako predsedníčke senátu a sudkyňi spravodajkyňi JUDr. Anne Odalošovej, ktorá napadnuté veci vybavovala priebežne podľa prichádzajúceho nápadu, pričom prednostne podľa zákona vybavovala neodkladné opatrenia, veci NcC, opatrovateľské veci, pracovné veci a potom priebežne podľa poradia veci ostatné. Ak teda po predložení veci okresným súdom dňa 28.11.2018 bolo o odvolaní sťažovateľky rozhodnuté dňa 30.10. 2019, táto lehota zodpovedá prideleným veciam do senátu 13Co a z týchto dôvodov sudkyňa JUDr. Ama Odalošová vybavila vec v primeranej lehote. Sudca nemôže byť zodpovedný za to, že je dlhodobo vyťažený a v dôsledku toho nie je schopný vykonávať všetky potrebné úkony neodkladne tak, aby to zodpovedalo potrebám každého jednotlivého konania a najmä záujmu účastníkov na čo možno najrýchlejšom rozhodnutí veci. Krajský súd dopĺňa, že o odvolaní sťažovateľky bolo krajským súdom rozhodnuté uznesením zo dňa 30.10.2019 (č. 1. 183 spisu), preto nemožno konštatovať, že by krajský súd až do podania ústavnej sťažnosti vo veci nekonal, a bolo by nutné prikázať krajskému súdu v namietanom konaní konať bez zbytočných prieťahov.

K tvrdeniam sťažovateľky, že „je viac ako šesť rokov odkázaná čakať na poskytnutie právnej ochrany zo strany príslušných súdov“, je nutné uviesť, že sama sťažovateľka svojou neprítomnosťou na pojednávaniach nariadených okresným súdom prispela k neúmernému predĺženiu konania vo veci, najmä tým, že podala neúplný návrh a na výzvy okresného súdu na odstránenie väd žaloby nereagovala. Sťažovateľka navyše podala „Žiadosť o zastavenie dražby“ dňa 03.10.2012 napriek tomu, že z obsahu sťažnosti je zrejmé, že k vydraženiu spornej nehnuteľnosti na dražbe došlo už 05.10.2012, preto nemožno konštatovať, že by k odňatiu jej vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v dražbe došlo v dôsledku nečinnosti

a pochybenia všeobecných súdov, resp. že by jej (ne)konaním okresného a krajského súdu bolo znemožnené sa voči tomuto odňatiu účinne brániť.

Krajský súd dáva do pozornosti, že na okresnom súde prebiehalo ďalšie konanie, v ktorom sťažovateľka vystupovala ako žalovaná, a to konanie o vypratanie nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom dražby a ktoré prebiehalo pod sp. zn. 5C/44/2014. Nemožno preto uzavrieť, že by k dražbe a následnému vyprataniu nehnuteľnosti pôvodne vo vlastníctve sťažovateľky došlo v dôsledku konania pred okresným súdom a krajským súdom v tejto veci. Je preto vylúčené, aby postupom okresného a krajského súdu bolo v tomto konaní porušené právo sťažovateľky vlastníť majetok, ak k realizácii dražby došlo dňa 05.10.2012, a následne v inom konaní vedenom pred Okresným súdom v Žiari nad Hronom pod sp. zn. 5C/44/2013 bola rozsudkom zo dňa 07.09.2015 uložená sťažovateľke povinnosť vypratať nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom dražby a ktoré rozhodnutie okresného súdu bolo dňa 21.03.2017 potvrdené rozsudkom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13Co/17/2016. Konanie pred okresným súdom a krajským súdom nemožno charakterizovať ako konanie, v ktorom by v príčinnej súvislosti dlhodobo bola znemožnená ochrana majetku sťažovateľky. V tejto súvislosti nie je daná ani právna neistota sťažovateľky, ak v inom konaní (sp. zn. 5C/44/2013) bola otázka vlastníctva nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom dražby, a jej vypratania, na ktorú poukazuje sťažovateľka v tomto konaní, najneskôr dňom 21.03.2017 právoplatne vyriešená.»

10. Právny zástupca sťažovateľky v stanovisku z 24. januára 2020, ktorým reagoval na vyjadrenia podpredsedu okresného súdu povereného zastupovaním predsedu okresného súdu a predsedu krajského súdu, okrem iného uviedol, že „žalobu podal sťažovateľ ako žalobca, pričom sa domáhal, aby prvostupňový súd zastavil dražbu vedenú na nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľa - rodinný dom... ktorá sa mala uskutočniť dňa 05.10.2012. Práve vyššie uvedená skutočnosť mala byť pre všeobecné súdy dôvodom, aby sa začali s plnou vážnosťou venovať Žalobe, čo však neurobili a dlhodobo konali so značnými prieťahmi... Zo Stanoviska OS a Stanoviska KS nevyplýva, že sa všeobecné súdy snažili konať bez prieťahov po podaní Žaloby, naopak, došlo k nedôvodnému postúpeniu spisu na nepríslušný súd a k ďalším prieťahom v Konaní.

Vo vzťahu k údajnej neúplnosti Žaloby (návrhu na začatie konania) a jej oprave či zmene v rámci Konania chceme zdôrazniť, že sťažovateľovi bola po podaní Žaloby v priebehu Konania doručená, resp. má vedomosť iba o jedinej výzve Súdu, zo dňa 11.10.2012, na základe ktorej mal v Žalobe bližšie špecifikovať označenie žalovaného, čo aj splnil podaním ku dňu 29.10.2012. Sťažovateľ nemá vedomosť o doručení výzvy Súdu v rámci uznesenia zo dňa 06.06.2014, sp. zn. 10C/102/2013, na ktorú odkazuje Stanovisko KS, pričom táto výzva sa neuvádza ani prehľade úkonov zo Stanoviska OS. V tejto súvislosti chceme tiež upozorniť, že sťažovateľ nebol počas Konania na Súde zastúpený advokátom, a teda mal byť zrozumiteľne poučený Súdom o procesných právach a povinnostiach vo vzťahu k Žalobe.

Chceme ďalej dať do pozornosti Ústavného súdu, že po podaní Žaloby bol bez vedomia či súhlasu sťažovateľa zo strany Súdu povolený vstup intervenienta... do predmetného Konania. O tejto skutočnosti sa sťažovateľ dozvedel až následne, hoci mal byť Súdom informovaný.

... ak by Súd konal bez prietahov na začiatku Konania a riadne a včas vyzval sťažovateľa na úhradu súdneho poplatku a na úpravu či zmenu Žaloby (a nepostúpil zbytočne spis na Okresný súd Trenčín), mohol ďalej postupovať sťažovateľ v Konaní a upraviť Žalobu tak, aby korešpondovala s aktuálnym skutkovým stavom, ktorý nastal po vykonaní Dražbu a vo vzťahu k Nehnutelnosti. Práve svojím postupom Súd a neskôr aj Odvolací súd znemožnili ďalšie právne kroky sťažovateľova, ktorý nemohol chrániť svoje práva. Vzhľadom na to, že sa nejednalo o právne či skutkovo zložitú vec, považuje sťažovateľ za neakceptovateľné, že Konanie trvá už šiesty (6) rok, pričom v dôsledku Uznesenia bola zo strany Odvolacieho súdu vec vrátená späť Súdu, pričom Súd má opätovne vyzvať sťažovateľ na úpravu Žaloby. V zmysle svojho posledného rozhodnutia (Uznesenie) Odvolací súd teda potvrdil, že sťažovateľ nebol doteraz počas Konania riadne a zrozumiteľným spôsobom vyzvaný na úpravu Žaloby, a teda vo vzťahu k tejto povinnosti všeobecných súdov došlo jednoznačne k prietahom v konaní.

Považujeme ďalej za absurdné odvolávanie sa na nevyužité inštitútu sťažnosti podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z.z. keďže nie je povinnosťou účastníka konania nepretržite kontrolovať činnosť všeobecných súdov. Uvedenú argumentáciu všeobecných súdov voči Ústavnej sťažnosti považujeme za účelovú aj z toho hľadiska, že sťažovateľ počas Konania

doručoval viacero sťažností či obdobných podaní Súdu, čo dokladá aj stanovisko OS, v ktorom sa konštatuje, že sťažovateľka doručovala do spisu množstvo oznámení, doplnení, námietok a vysvetlení. Zároveň v tej istej súvislosti ale Súd v Stanovisku OS uvádza, že sťažovateľ so súdom patrične nespolupracovala. Je zrejme, že sťažovateľ prejavoval záujem o ukončenie Konania a vydanie rozhodnutia vo veci samej.

Za účelové a formalistické považuje tvrdenia všeobecných súdov, že sťažovateľ sa nezúčastňoval pojednávanií vytyčených Súdom, na ktorých bolo možné odstrániť nejasnosť a neurčitosť Žaloby, keďže sťažovateľ riadne a z náležitých dôvodov ospravedlnil svoju neúčasť na všetkých pojednávaniach, na ktoré mu bolo doručené predvolanie. Dávame do pozornosti Ústavného súdu, že Súd nikdy počas opakovaného vytyčovania pojednávanií v Konaní nezaslal žalobcovi výzvu na úpravu Žaloby, hoci tak urobiť mohol a mal, nakoľko disponoval vedomosťou o dôvodoch (najmä zdravotných) na strane sťažovateľa, pre ktoré sa sťažovateľ nemohol dostaviť na tieto pojednávania.“.

11. Sťažovateľka vo svojom vyjadrení z 24. januára 2020 zároveň navrhla, aby namiesto krajského súdu ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov z dôvodu, že po podaní ústavnej sťažnosti krajský súd rozhodol v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 349/2018.

12. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v tejto veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv uvedených v bode 1.

III.

Chronológia procesných úkonov v napadnutom konaní okresného súdu

13. Ústavný súd z ústavnej sťažnosti, jej príloh, vyjadrení účastníkov konania a zo súdneho spisu okresného súdu, ktorý bol vyžiadaný, zistil tento priebeh napadnutého konania okresného súdu a krajského súdu:

- 3. októbra 2012 bol doručený okresnému súdu návrh sťažovateľky z 30. augusta 2012;

- uznesením okresného súdu z 11. októbra 2012 bola sťažovateľka vyzvaná na doplnenie návrhu z 30. augusta 2012 týkajúceho sa jej štátneho občianstva a na označenie odporcu;

- 29. októbra 2012 bolo okresnému súdu doručené podanie z 24. októbra 2012, ktorým sťažovateľka doplnila návrh z 30. augusta 2012 o požadované náležitosti, pričom ako odporkyňa bola označená právnická osoba so sídlom v Trenčíne;

- podaním okresného súdu z 31. októbra 2012 (doručené 5. februára 2013) bola sťažovateľka vyzvaná na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý aj zaplatila;

- 10. apríla 2013 bolo okresnému súdu doručené podanie právneho zástupcu vydražiteľa, v ktorom žiadal, aby vydražiteľ vstúpil do napadnutého konania;

- okresný súd po vykonaní úkonov spojených s postúpením veci postúpil súdny spis miestne príslušnému Okresnému súdu Trenčín (doručený 30. apríla 2013) z dôvodu zistenia svojej miestnej nepríslušnosti;

- 31. mája 2013 Okresný súd Trenčín vyslovil nesúhlas s postúpením veci a vec predložil na rozhodnutie Krajskému súdu v Trenčíne. Uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4 NcC 60/2013 z 11. júna 2013 bolo rozhodnuté, že miestne príslušným súdom v tejto veci je Okresný súd Žiar nad Hronom;

- 24. júna 2013 bol doručený súdny spis Okresnému súdu Trenčín;

- 28. júna 2013 bol doručený Okresnému súdu Trenčín podnet sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia z 26. júna 2013;

- podaním z 8. júla 2013 bolo sťažovateľke Okresným súdom Trenčín oznámené, že súdny spis bude postúpený späť Okresnému súdu Žiar nad Hronom a z tohto dôvodu nebude rozhodovať o jej podaní z 28. júna 2013;

- 17. júla 2013 bol opätovne doručený Okresnému súdu Žiar nad Hronom podnet sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia zo 16. júla 2013;

- 7. augusta 2013 bol súdny spis vrátený Okresnému súdu Žiar nad Hronom;

- podaním z 26. novembra 2013 bol právny zástupca vydražiteľa vyzvaný, aby oznámil, z akého dôvodu žiada o vstup do konania, resp. nech preukáže právny záujem vydražiteľa na veci;

- 12. decembra 2013 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu vydražiteľa;
- 29. januára 2014 bol nariadený termín pojednávania na 27. február 2014, ktoré sa neuskutočnilo z dôvodu neprítomnosti sťažovateľky a odporcu a ktoré bolo odročené na 20. marec 2014;
- 18. marca 2014 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľky o prerušenie napadnutého konania;
- 20. marca 2014 sa pojednávanie opätovne neuskutočnilo z dôvodu neprítomnosti sťažovateľky a odporcu a zároveň bolo odročené na neurčito;
- 14. mája 2014 bol nariadený termín pojednávania na 5. jún 2014, ktoré sa opätovne neuskutočnilo z dôvodu neprítomnosti sťažovateľky a odporcu a zároveň bolo opätovne odročené na neurčito;
- uznesením okresného súdu zo 6. júna 2014 bola sťažovateľka vyzvaná na doplnenie podania z 30. augusta 2012, a to konkrétne, čo ním sleduje, čoho sa ním domáha, jeho riadne zdôvodnenie a uvedenie rozhodných skutočností;
- 20. júna 2014 bola okresnému súdu doručená námietka zaujatosti proti zákonnému sudcovi sťažovateľkou;
- 23. júna 2014 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k uzneseniu okresného súdu zo 6. júna 2014, v ktorom uviedla, že odkazuje na svoju námietku proti zákonnému sudcovi doručenú okresnému súdu 20. júna 2014;
- 8. decembra 2015 bol nariadený termín pojednávania na 25. január 2016, na ktorom neboli opätovne prítomní sťažovateľka a odporca a na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorým bol návrh sťažovateľky zamietnutý;
- 21. apríla 2016 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu z 25. januára 2016;
- po vykonaní úkonov súvisiacich s podaným odvolaním 24. októbra 2016 bol súdny spis doručený krajskému súdu na účely rozhodnutia o podanom odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 25. januára 2016;
- 9. decembra 2016 bol súdny spis vrátený okresnému súdu bez rozhodnutia z dôvodu vykonania ďalších procesných úkonov;

- uznesením okresného súdu z 28. apríla 2017 bolo rozhodnuté o pokračovaní v napadnutom konaní s právnym nástupcom žalovaného a zároveň opravným uznesením z 28. apríla 2017 bolo opravené záhlavie rozsudku okresného súdu z 25. januára 2016 so správnym označením žalovaného;

- 16. júna 2017 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky proti opravnému uzneseniu z 28. apríla 2017;

- po vykonaní úkonov súvisiacich s podaným odvolaním 18. septembra 2017 bol súdny spis doručený krajskému súdu na účely rozhodnutia o podanom odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 25. januára 2016 a podanom odvolaní proti opravnému uzneseniu z 28. apríla 2017;

- 30. júla 2018 bol súdny spis vrátený okresnému súdu bez rozhodnutia z dôvodu vykonania ďalších procesných úkonov;

- dopĺňacím rozsudkom okresného súdu z 3. októbra 2018 bolo rozhodnuté o trovách napadnutého konania;

- 28. novembra 2018 bol súdny spis opätovne doručený krajskému súdu na účely rozhodnutia o podanom odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 25. januára 2016 a podanom odvolaní proti opravnému uzneseniu z 28. apríla 2017;

- uznesením krajského súdu sp. zn. 13 Co 349/2018 z 30. októbra 2019 bol zrušený rozsudok okresného súdu z 25. januára 2016 v spojení s opravným uznesením z 28. apríla 2017 a dopĺňacím rozsudkom z 3. októbra 2018;

- 4. novembra 2019 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia;

- 19. novembra 2019 bol súdny spis doručený okresnému súdu;

- uznesením okresného súdu z 2. decembra 2019 bol zamietnutý návrh sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia;

- 19. decembra 2019 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu z 2. decembra 2019;

- 13. februára 2020 bol súdny spis doručený krajskému súdu na účely rozhodnutia o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu z 2. decembra 2019;

- uznesením krajského súdu sp. zn. 13 Co 12/2020 zo 7. apríla 2020 bolo potvrdené uznesenie okresného súdu z 2. decembra 2019 v napadnutej časti;

- 14. apríla 2020 bol súdny spis doručený okresnému súdu;
- podaním z 13. mája 2020 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, či trvá na podanej žalobe, keďže napadnuté konanie sa okresnému súdu javí ako zjavne neúčelné, a to z dôvodu, že dražba prebehla už 5. októbra 2012 a jej zastavenie v súčasnosti nie je možné, keďže okresný súd o zastavení už uskutočnenej dražby nemôže rozhodnúť;
- 22. júna 2020 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľky, ktorým oznámil, že sťažovateľka trvá na podanej žalobe.

IV.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

14. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

17. Podľa čl. 1 ods. 1 Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

18. Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

20. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

21. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

22. Základnou povinnosťou všeobecného súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty účastníkov konania. Táto povinnosť okresného súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

23. Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok a ktorý v čl. 17 upravuje zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (súd postupuje

v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb).

24. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

V.

Posúdenie veci ústavným súdom

25. Pokiaľ ide o kritérium skutkovej a právnej zložitosti veci, podľa názoru ústavného súdu sa v napadnutom konaní okresného súdu nepodarilo doteraz ustáliť jeho predmet. Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri posudzovaní otázky, či vo veci došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, nemohol brať do úvahy dané kritérium.

26. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny), resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že návrh z 30. augusta 2012 neobsahoval všetky náležitosti ustanovené zákonom. Z tohto dôvodu preto okresný súd uznesením z 11. októbra 2012 vyzval sťažovateľku na doplnenie požadovaných náležitostí, ktoré ňou boli doplnené podaním z 24. októbra 2012. Následne uznesením zo 6. júna 2014 vyzval opätovne sťažovateľku na doplnenie požadovaných náležitostí (najmä, aby uviedla,

čo sleduje podaním z 30. augusta 2012, čoho sa ním domáha, jeho riadne zdôvodnenie vrátane uvedenia rozhodných skutočností). Ústavný súd považuje za preukázané, že uznesenie okresného súdu zo 6. júna 2014 bolo sťažovateľke doručené do vlastných rúk 13. júna 2014. Napriek tomu sťažovateľka doteraz nedoplnila už uvedené podstatné náležitosti, aj keď trvá na podanom návrhu z 30. augusta 2012 a žiada okresný súd o rozhodnutie vo veci samej. A to zároveň v situácii, keď už od 15. novembra 2018 je sťažovateľka v tejto veci zastúpená právnym zástupcom, ktorý je odborne spôsobilý doplniť návrh sťažovateľky z 30. augusta 2012. Z uvedeného vyplýva, že ani po viac ako 8 rokoch od začatia napadnutého konania okresného súdu nie je sťažovateľkou ustálený jeho predmet.

28. Ústavný súd tiež uvádza, že návrhy sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia z 26. júna a zo 16. júla 2013 vrátane návrhu na prerušenie konania opätovne neobsahovali všetky náležitosti ustanovené zákonom, čo ale neznamená, že okresný súd nebol povinný o nich konať.

29. Ústavný súd ďalej konštatuje, že sťažovateľka sa z dôvodov na jej strane nezúčastnila žiadneho z pojednávaní, ktoré boli nariadené pred vydaním rozsudku okresného súdu z 25. januára 2016 a na ktorých sa mohol vďaka jej prítomnosti ustáliť predmet napadnutého konania okresného súdu. Podľa názoru ústavného súdu je však irelevantné, či sa tak stalo z ospravedlniteľných alebo neospravedlniteľných dôvodov. Ak sťažovateľka totiž podala návrh z 30. augusta 2012 ako laik (teda bez právneho zastúpenia), o to viac mala vyvinúť maximálne úsilie, aby sa za jej osobnej účasti aspoň na niektorom z nariadených pojednávaní súd oboznámil s rozhodujúcimi skutočnosťami.

30. Ku konštatovaniu okresného súdu, že sťažovateľka „*využívala všetky dostupné možnosti a opravné prostriedky*“, ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej využitie možností daných účastníkom konania Civilným sporovým poriadkom a predtým Občianskym súdnym poriadkom (napr. opravný prostriedok, námietky zaujatosti a pod.) spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (napr. I. ÚS 31/01). Využitím svojich práv

teda sťažovateľka neprispela svojím správaním k zbytočným priet'ahom v konaní, avšak musela si byť vedomá toho, že tým prirodzene dochádza k oddialeniu rozhodnutia vo veci samej. Ústavný súd zároveň uvádza, že všeobecný súd je povinný vždy postupovať vo veci tak, aby vec bola čo najskôr právoplatne skončená.

31. Ústavný súd na skutočnosti uvedené v bodoch 27 až 30 prihliadol pri rozhodovaní o priznaní finančného zadost'účinenia sťažovateľke a úvahe o jeho výške.

32. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu v bode 1 uvedených práv sťažovateľky, bol postup okresného súdu a krajského súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku ich postupu došlo k porušeniu v bode 1 uvedených práv, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek tomu, že plynulému postupu všeobecných súdov nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

33. Ústavný súd konštatuje neefektívnu činnosť okresného súdu, keď už uznesením z 11. októbra 2012 nevyzval sťažovateľku na odstránenie všetkých väd jej podania. Následne okresný súd predčasne postúpil vec Okresnému súdu Trenčín z dôvodu miestnej nepríslušnosti v čase, keď v dôsledku neodstránenia všetkých väd podania sťažovateľky z 30. augusta 2012 nebolo možné s určitosťou určiť miestnu príslušnosť (túto skutočnosť skonštatoval Krajský súd v Trenčíne v uznesení z 11. júna 2013). Tento nesústredný postup okresného súdu prispel k predĺženiu napadnutého konania okresného súdu spolu s tým, že sťažovateľka bola vyzvaná na odstránenie ostatných väd jej podania z 30. augusta 2012 uznesením zo 6. júna 2014, t. j. po skoro 2 rokoch od začatia konania, resp. po 10 mesiacoch od vrátenia súdneho spisu Okresným súdom Trenčín.

34. Po nariadení 3 pojednávaní, ktoré sa neuskutočnili z dôvodu neprítomnosti sťažovateľky a odporcu, bol okresný súd úplne nečinný takmer 18 mesiacov, a to v období od 23. júna 2014, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k uzneseniu okresného súdu zo 6. júna 2014, do 8. decembra 2015, keď bol nariadený termín pojednávania na 25. január 2016.

35. Ústavný súd považuje za nesústreďený aj postup okresného súdu, v dôsledku ktorého vo výrokovej časti rozsudku z 25. januára 2016 absentoval výrok o náhrade trov konania medzi sťažovateľkou a pôvodným odporcom, hoci v jeho odôvodnení bolo implicitne uvedené, že pôvodnému odporcovi nebola priznaná náhrada trov konania. Táto skutočnosť bola neskôr dôvodom na to, že krajský súd opätovne vrátil vec okresnému súdu na opravu bez meritórneho rozhodnutia.

36. Ďalšie predĺženie napadnutého konania okresného súdu nastalo aj z dôvodu zrušenia meritórneho rozhodnutia okresného súdu uznesením krajského súdu z 30. októbra 2019, ktorým bolo konštatované, že okresný súd porušil právo sťažovateľky na spravodlivý proces, pretože nerozhodol o prípustnosti vedľajšieho účastníka (intervenienta od účinnosti Civilného sporového poriadku). Ďalej krajský súd uviedol, že *„v danej veci ide o konanie, ktoré možno začať len na návrh, súd je viazaný návrhom a môže rozhodnúť len v rozsahu predmetu konania vymedzeného návrhom. O prípustnosti intervenienta môže rozhodnúť len v rozsahu predmetu konania vymedzeného návrhom. O prípustnosti intervenienta môže súd rozhodnúť, ak je preukázaný právny záujem intervenienta na výsledku konania. Vzhľadom na skutočnosť, že návrh žalobkyne je vadný... odvolací súd nemohol rozhodnúť o prípustnosti intervenienta, keďže vzhľadom na vady žaloby nie je možné v tomto štádiu konania preskúmať právny záujem intervenienta na výsledku konania.“*.

37. Okresný súd vo vyjadrení uviedol, že jeho postup *„... výrazne sťažovala samotná sťažovateľka, ktorá doručovala do spisu množstvo oznámení, doplnení, námietok a vysvetlení... Procesné úkony ohľadom daných podaní tak predlžovali rozhodnutie vo veci samej, na ktoré musel okresný súd v ďalšom konaní reagovať.“*. V tejto súvislosti však ústavný súd uvádza, že okresný súd nekonal o návrhoch sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia z 26. júna 2013 a zo 16. júla 2013 ani o návrhu na prerušenie konania zo 17. marca 2014, keď okresný súd uznesením nevyzval sťažovateľku na doplnenie náležitostí týchto návrhov, takisto nekonal ani o sťažovateľkinej námietke zaujatosti proti zákonnému sudcovi z 20. júna 2014. V prípade ostatných podaní (okrem sťažovateľkou podaných odvolaní a neodkladného opatrenia doručeného okresnému súdu 4. novembra 2019) konal okresný súd iba v prípade žiadosti sťažovateľky o poskytnutie

informácií zo 14. júna 2017, na ktorú okresný súd odpovedal až na základe urgencie podaním z 24. augusta 2017.

38. Ústavný súd vôbec nesúhlasí s konštatovaním okresného súdu, že sťažovateľka „*podávala odvolania aj proti rozhodnutiam, proti ktorým odvolanie nebolo prípustné*“. Zo súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka podala odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 25. januára 2016, proti opravnému uzneseniu okresného súdu z 28. apríla 2017 a proti uzneseniu okresného súdu z 2. decembra 2019 proti zamietnutiu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, proti ktorým bolo zjavne prípustné odvolanie.

39. Ústavný súd sa tiež nestotožňuje s tvrdením okresného súdu, že „*odvolací súd vrátil spis bez rozhodnutia bezdôvodne, nakoľko je bežnou praxou odvolacích súdov, že o pokračovaní s právnym nástupcom v konaní rozhodnú a rovnako aj prípadne opraví záhlavie rozhodnutia prvoinštančného súdu*“. Krajský súd vrátil súdny spis bez rozhodnutia okresnému súdu z dôvodu, že po vydaní rozsudku z 25. januára 2016 okresný súd ďalej konal s pôvodným žalovaným, ktorý v tom čase nemal spôsobilosť byť účastníkom konania z dôvodu výmazu z obchodného registra (2. februára 2016), čo ústavný súd považuje za nesústreďený postup okresného súdu. Keďže išlo o úkony súvisiace s podaným odvolaním, ktoré môže vykonať iba okresný súd podľa § 373 ods. 3 CSP, z dôvodu hospodárnosti bolo logické, aby okresný súd rozhodol o pokračovaní s právnym nástupcom pôvodného odporcu v napadnutom konaní do predloženia spisu krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

40. Pokiaľ ide o postup krajského súdu v napadnutom konaní, ako neefektívny úkon videl ústavný súd „*druhé*“ vrátenie veci okresnému súdu bez meritórneho rozhodnutia 30. júla 2018. Krajský súd prikázal okresnému súdu, aby rozhodol o trovách konania medzi sťažovateľkou a odporcom a aby sťažovateľke doručil podania intervenienta, ktoré jej neboli doručené, s výzvou na vyjadrenie sa k nim. Podľa názoru ústavného súdu tieto vady tu existovali už po vydaní rozsudku okresného súdu z 25. januára 2016, a preto mali byť vytknuté zo strany krajského súdu už pri „*prvom*“ vrátení veci okresnému súdu v decembri 2016.

41. Ústavný súd odkazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným priet'ahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného všeobecného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. Aj neefektívna a nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010).

42. Ústavný súd teda konštatuje, že dĺžka tohto konania, ktoré nie je právoplatne skončené ani po skoro 8 rokoch, bola ovplyvnená aj nečinnosťou okresného súdu (skoro 18 mesiacov) a jeho neefektívnou a nesústredenou činnosťou a zároveň aj neefektívnou činnosťou krajského súdu, čo malo za následok zistenie zbytočných priet'ahov. Všeobecné súdy (najmä okresný súd) teda nezvolili taký procesný postup v súdnom konaní smerujúci k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádzala. Je zrejmé, že len rýchla ochrana subjektívnych práv môže byť dostatočne spravodlivá a účinná, šetriaca náklady nielen účastníkov konania, ale aj samotného súdu a pôsobí aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov. Ústavný súd zároveň konštatuje, že orgány riadenia a správy okresného súdu mali napadnuté konanie už skôr identifikovať ako nevybavenú reštančnú vec s osobitným režimom a pozornosťou.

43. Podľa okresného súdu *„k predĺženiu konania prispeli aj zmeny zákonných sudcov v priebehu konania. Po zmene zákonného sudcu je potrebné naštudovanie celého spisového materiálu a zaradenie veci do radu pojednávanií popri pôvodnom nápade sudcu.“*. Krajský súd tiež uviedol, že *„sudca nemôže byť zodpovedný za to, že je dlhodobo vyťažený a v dôsledku toho nie je schopný vykonávať všetky potrebné úkony neodkladne tak, aby to zodpovedalo potrebám každého jednotlivého konania a najmä záujmu účastníkov na čo možno najrýchlejšom rozhodnutí veci.“*

44. Argumentáciu okresného súdu týkajúcu sa opakovaných personálnych zmien v obsadení okresného súdu sudcami (v tejto veci na okresnom súde koná a rozhoduje tretí zákonný sudca) a argumentáciu krajského súdu o dlhodobej pracovnej vyťaženosti sudkyne spravodajkyne ústavný súd nemohol uznať, poukazujúc na svoju štandardnú judikatúru (napr. I. ÚS 38/03, III. ÚS 155/2010). Tieto námietky nemajú totiž povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť všeobecného súdu za rozhodnutie vo veci.

45. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na všeobecnom súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

46. Krajský súd namietal, že sťažovateľka nevyužila právo podať sťažnosť podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Ústavný súd však uvádza, že podmienkou na podanie ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nie je predchádzajúce podanie sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch.

VI.

Záver

K bodu 1 výrokovej časti nálezu

47. Na základe už uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že už uvedeným postupom okresného súdu a krajského súdu došlo k zbytočným prietahom, a tým

aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K bodu 2 výrokovej časti nálezu

48. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

49. Keďže napadnuté konanie okresného súdu nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, na ktorom spor prebieha, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov.

K bodom 3 a 4 výrokovej časti nálezu

50. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

51. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

52. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

53. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala priznať finančné zadosťučinenie v sume 12 200 € z dôvodu, že „... v dôsledku prieťahov v Konaní bolo znemožnené sťažovateľovi brániť sa jednak voči uskutočneniu Dražby, jednak voči žalobe v Konaní o vypratani, ktoré inicioval vydražiteľ na základe Dražby, pričom neustále dochádza pre prieťahy v Konaní k poškodzovaniu jeho vlastníckeho práva zo strany príslušných všeobecných súdov. Sťažovateľovi je v dôsledku prieťahov v Konaní dlhodobo znemožňovaná ochrana jeho majetku, ako aj užívanie tohto majetku. Na základe vyššie uvedených skutočností preto požaduje sťažovateľ primerané finančné zadosťučinenie, nakoľko právna neistota, v ktorej sa pre prieťahy dlhodobo nachádza, mu spôsobila nielen materiálnu, ale aj nemateriálnu ujmu. Výšku tohto primeraného finančného zadosťučinenia odvodzuje sťažovateľ od výšky ceny za Nehnutelnosť, ktorá bola uhradená vydražiteľom v Dražbe...

Uvedenú sumu primeraného finančného zadosťučinenia požaduje sťažovateľ z toho dôvodu, že mu bolo v dôsledku pochybenia všeobecných súdov v Dražbe odňaté vlastnícke právo k Nehnutelnosti, resp. mu bolo znemožnené sa voči tomuto odňatiu účinne brániť, ako aj užívať Nehnutelnosť aspoň do času právoplatného rozhodnutia v Konaní, a v dôsledku prebiehajúceho exekučného konania na základe Konania o vypratani nebude možná náprava predmetného stavu ani v prípade úspechu sťažovateľa v Konaní.“.

54. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia.

55. Vo vzťahu k postupu okresného súdu ústavný súd osobitne zohľadnil konkrétne okolnosti posudzovanej veci, a to okrem doterajšej dĺžky napadnutého konania prístup sťažovateľky k uplatňovaniu a bráneniu jej práv, ktorý bol podrobne zanalyzovaný v bodoch 27 až 30 odôvodnenia tohto nálezu a ktorým prispela k dĺžke konania. Postup okresného súdu opísaný v bodoch 33 až 35 s prihliadnutím na povahu a rozsah práv sťažovateľky, ktoré boli porušené, predmet konania a jeho význam pre sťažovateľku

odôvodňuje priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 2 000 €. Pokiaľ ide o postup krajského súdu, tomu ústavný súd vytkol iba neefektívnosť jeho postupu pri skúmaní väd napadnutého rozhodnutia a postupu okresného súdu, ktorý viedol k dvojnásobnému vráteniu veci okresnému súdu bez meritórneho rozhodnutia. Tento postup prispel k celkovej dĺžke konania, preto priznal ústavný súd vo vzťahu ku krajskému súdu s'ťažovateľke finančné zadost'učinenie v sume 300 €.

56. Ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, a nie prípadná náhrada „výšky ceny za nehnuteľnosť, ktorá bola uhradená vydražiteľom...“ (m. m. IV. ÚS 15/03). Ústavný súd preto nevyhovел časti ústavnej s'ťažnosti, v ktorej s'ťažovateľka žiadala priznať finančné zadost'učinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 2 300 € (bod 6 výroku tohto nálezu).

57. Priznané finančné zadost'učinenie sú okresný súd a krajský súd povinné zaplatiť s'ťažovateľke v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

K bodu 5 výrokovej časti nálezu

58. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

59. Pri výpočte trov právneho konania ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

60. Ústavný súd uvádza, že základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 zodpovedá sume 163,33 € a v roku 2020 sume 177 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda

zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, resp. 2019, ktorá bola vo výške 980 €, resp. 1 062 €). Sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý priznaný úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 je v sume 9,80 € a v roku 2020 v sume 10,62 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

61. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom v celkovej sume 640,66 € vrátane dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (ústavný súd považuje za preukázané, že právny zástupca sťažovateľky je platcom DPH)], a to za 2 úkony právnej pomoci vykonané v roku 2019 zvýšené o 20 % DPH, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientkou [§ 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky], písomné podanie ústavnej sťažnosti [§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky], a za 1 úkon právnej pomoci vykonaný v roku 2020 zvýšený o 20 % DPH, t. j. vyjadrenie sťažovateľky k vyjadreniam okresného súdu a krajského súdu [§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky], dvakrát paušálnu náhradu hotových výdavkov v roku 2019 zvýšenú o 20 % DPH a jednu paušálnu náhradu hotových výdavkov v roku 2020 zvýšenú o 20 % DPH. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

62. Priznanú náhradu trov konania sú okresný súd a krajský súd povinné spoločne a nerozdielne uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

63. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietala aj porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na súdnu ochranu (iba všeobecne), čomu zodpovedá čl. 46 ods. 1 ústavy. Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že vo výnimočných prípadoch môže byť príliš dlhé trvanie súdneho konania považované za zásah do práva na prístup k súdu a neodôvodnená absencia konečného rozhodnutia počas obzvlášť dlhého obdobia môže predstavovať až odmietnutie spravodlivosti (rozsudok vo veci Vassilios Athanasiou a ďalší proti Grécku z 21. 12. 2010, č. 50973/08, § 52). Podľa názoru ústavného súdu však momentálna dĺžka napadnutého konania nesignalizuje, že by v prípade sťažovateľky došlo k odmietnutiu spravodlivosti zo strany všeobecných súdov.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd nevyhovel tejto časti ústavnej sťažnosti (bod 6 výroku tohto nálezu).

VII.

64. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu